

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027
ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ/ΕΜΒΑΘΥΝΣΗΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 4 ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ: 48	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ /ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

1. Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Α΄ τεύχος, Α΄ Τάξη Γενικού Λυκείου, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012=ΚΝΕΛ Α΄, <http://ebooks.edu.gr/new/bookspdf.php?course=DSGLA111>
2. Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β΄ τεύχος, Β΄ Τάξη Γενικού Λυκείου, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012= ΚΝΕΛ Β΄
3. Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β΄ τεύχος, Β΄ Τάξη Γενικού Λυκείου, Βιβλίο Καθηγητή, <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSB106>
4. Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Α΄, ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, 2015= ΚΚΛ Α΄
5. Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Β΄, ΥΠΠ, ΠΙ, Υ.Α.Π., 2012= ΚΚΛ Β΄
6. Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία, Ανθολόγιο μεταφράσεων, Β΄ Γενικού Λυκείου – Επιλογής, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2009 = ΝΕΛ Β΄, <http://ebooks.edu.gr/new/coursemain.php/?course=DSGL-B125>
7. Ανθολόγιο Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας για το Λύκειο, ΥΑΠ, Λευκωσία, 1998 =ΑΝΘ. ΕΥΡ. Λ.
8. Νεοελληνική λογοτεχνία Γ΄ Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης = ΝΕ. ΛΟΓ. Γ΄, <http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php?course=DSGL-C132>
9. Νεοελληνική λογοτεχνία Γ΄ Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης. Βιβλίο του Καθηγητή, <http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php?course=DSGL-C132>
10. Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης, Γ΄ Λυκείου, ΥΑΠ, 2015 (ανατύπωση)= ΑΝΠ Γ΄
11. Λογοτεχνία Προσανατολισμού – Εμβάθυνσης Β΄- Γ΄ Λυκείου (Ανθολόγιο κειμένων), Λευκωσία, ΥΑΠ, 2017= ΛΠΕ
12. Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2004 = ΛΛΟ
13. Δημιουργική Γραφή, Οδηγίες Πλεύσεως, ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, 2012, http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/vivlia_anaforas.html
14. Έκφραση Έκθεση, τεύχος Α΄, Γενικό Λύκειο, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012 (βλ. ενότητα σχετικά με την αφήγηση και την περιγραφή)
15. Χριστόφορος Λιοντάκης, Ανθολογία Γαλλικής Ποίησης, Αθήνα, Καστανιώτης, 1988. = ΑΝΘ. ΓΑΛ. Π.
16. Λίνος Πολίτης, Ποιητική Ανθολογία, Αθήνα, Δωδώνη, 1982, τ. 7. = ΛΠ. ΑΝΘ.
17. Arthur Rimbaud, Μια εποχή στην Κόλαση (μτφρ. Χριστόφορος Λιοντάκης), Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2013. = Rimbaud

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα της Λογοτεχνίας Προσανατολισμού / Εμβάθυνσης στη Β΄ Λυκείου, εξελισσόμενο σπειροειδώς ως οργανική συνέχεια των προηγούμενων τάξεων, στοχεύει στην καλλιέργεια του λογοτεχνικού γραμματισμού και της **κριτικής αισθητικής αντίληψης** των μαθητών/μαθητριών, προσεγγίζοντας το κείμενο ως **καλλιτεχνικό και κοινωνικοπολιτισμικό φαινόμενο**. Στο μάθημα αυτό οι μαθητές/μαθήτριες έχουν τη δυνατότητα επιπλέον να εμβαθύνουν, με έμφαση α) στη διαλεκτική σχέση ευρωπαϊκής και νεοελληνικής λογοτεχνίας και β) στην εξέλιξη των λογοτεχνικών ρευμάτων πρώτα στην Ευρώπη και μετέπειτα στην Ελλάδα. Η ύλη οργανώνεται ιστορικά από το 1920 έως τον 20ό αιώνα με αντιπροσωπευτικά έργα της ελληνικής, κυπριακής και μεταφρασμένης γραμματείας, με σκοπό την κατανόηση των αντίστοιχων ρευμάτων και τάσεων στο ιστορικό και κοινωνικό τους πλαίσιο.

Κεντρικό άξονα της διδασκαλίας αποτελούν οι **δείκτες επάρκειας και επιτυχίας**, με τη διδακτική πορεία να ξεκινά πάντα από το ίδιο το έργο και να προχωρά προς τα εκφραστικά μέσα ή τις τεχνικές, με οδηγό τη **Σύνοψη Λογοτεχνικού Γραμματισμού**. Στο πλαίσιο αυτό, η ποίηση προσεγγίζεται μέσα από τα χαρακτηριστικά της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης και τη μετάβαση στη μοντέρνα γραφή, εστιάζοντας στον ελεύθερο στίχο, τα σύμβολα και το ποιητικό υποκείμενο, η πεζογραφία μέσα από τη διάκριση των βασικών ειδών, όπως το διήγημα, η νουβέλα και το μυθιστόρημα, και την εμβάθυνση σε ζητήματα αφηγηματολογίας, όπως οι τεχνικές και ο χρόνος, ενώ τα επιμέρους σχήματα λόγου συνεξετάζονται ενιαία ως «**εκφραστικά μέσα**». Η όλη προσέγγιση στηρίζεται στην ανάδειξη των διαχρονικών **ανθρωπιστικών μηνυμάτων**, στην ένταξη των έργων στην εποχή τους, στη σύνδεσή τους με τη σύγχρονη πραγματικότητα των εφήβων και στη συνδυαστική τους μελέτη μέσω της **διακειμενικότητας**, της **διαθεματικότητας** και της **διακαλλιτεχνικότητας**.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ:

Παράλληλα, οι βασικοί άξονες του προγράμματος σπουδών αναπτύσσονται σε τρία επίπεδα που αφορούν το γνωστικό περιεχόμενο, το αξιακό υπόβαθρο και τις κομβικές δεξιότητες. Στο **γνωστικό πεδίο** επιδιώκεται η γνωριμία με την εξέλιξη της λογοτεχνίας από το 1920 έως τον 20ό αιώνα, η γλωσσική και αισθητική καλλιέργεια, η διάκριση των γενών, η χρήση της ορολογίας και η διαμόρφωση συστηματικής αναγνωστικής συνήθειας. Στο **αξιακό επίπεδο**, οι μαθητές/μαθήτριες ευαισθητοποιούνται σε θέματα πολιτισμικής κληρονομιάς και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία, η δημοκρατία, η αλληλεγγύη και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, ενώ παράλληλα συνδέουν τα έργα με σύγχρονα κοινωνικά και υπαρξιακά ζητήματα. Τέλος, ως προς τις **κομβικές δεξιότητες**, το μάθημα στοχεύει στη διαμόρφωση κριτικά σκεπτόμενων πολιτών που αναπτύσσουν αναλυτική και δημιουργική σκέψη, εξασκούνται στη συγκριτική ανάγνωση, αντιλαμβάνονται τη γραφή ως δυναμική παρέμβαση στην πραγματικότητα και μαθαίνουν να παράγουν δομημένο, τεκμηριωμένο γραπτό και προφορικό λόγο.

ΣΥΝΟΨΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	
Τα γένη της Λογοτεχνίας	Ποίηση, πεζογραφία, θέατρο
Α. Δημοτική Ποίηση	
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, υπερβολή, σχήμα κύκλου, ασύνδετο σχήμα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό, ζωντανές εικόνες, έμφαση στο νόημα και συναισθηματική ένταση
Χαρακτηριστικά Δημοτικής Ποίησης	- Κανόνας της ισομετρίας - Δεκαπεντασύλλαβος στίχος - Επαναλήψεις - Σχήμα των τριών - Σχήμα του αδυνάτου

	- Τυπικά επίθετα (σταθεροί χαρακτηρισμοί προσώπων ή πραγμάτων) - Λιτός και ζωντανός λόγος
Β. Παραδοσιακή Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Μέτρο, στροφές, ομοιοκαταληξία, λυρικό ύφος, συνάφεια τίτλου και περιεχομένου του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα • Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <i>ποιητικού υποκειμένου</i> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Γ. Μοντέρνα Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Ελεύθερος στίχος, απουσία μέτρου, απουσία ομοιοκαταληξίας, άνισες στροφές, χαλαρή στίξη, χαλάρωση της λογικής και νοηματικής αλληλουχίας, ασάφεια νοημάτων, σύμβολα, διασκελισμός, απλή και καθημερινή γλώσσα, αινιγματικός/αμφίσημος τίτλος σε σχέση με το περιεχόμενο του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα • Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <i>ποιητικού υποκειμένου</i> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Ποιητική λέξη – Σύμβολο • Σημασία και συμβολιστική λειτουργία της ποιητικής λέξης • Συγκινησιακός χαρακτήρας της ποίησης	Η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία τους ως συμβόλων • Λειτουργία του ποιητικού συμβόλου ως εμπλουτισμένου γλωσσικού σημείου με μεταφορικές σημασίες • Συναισθηματική και νοηματική αλληλουχία λέξεων
Δ. Πεζογραφία	
Βασικές μορφές έντεχνης πεζογραφίας	Διήγημα, μυθιστόρημα, νουβέλα, χρονικό, μαρτυρίες, ημερολόγιο, βιογραφία, (αυτό)βιογραφία, αυτοβιογραφική αφήγηση, παραμύθι, ευθυμογράφημα
Ο αφηγητής: η «φωνή» που αφηγείται	• Διάκριση αφηγητή από τον συγγραφέα (Ο αφηγητής ως πλασματικό πρόσωπο/δημιούργημα του συγγραφέα) • Τύπος αφηγητή (συμμετοχή στην ιστορία): - <u>Ομοδιηγητικός:</u> συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται είτε ως πρωταγωνιστής (<u>αυτοδιηγητικός</u>) είτε ως αυτόπτης μάρτυρας/ δευτερεύων χαρακτήρας. - <u>Ετεροδιηγητικός:</u> δεν συμμετέχει καθόλου στην ιστορία (αόρατος παρατηρητής).

	- Πρόσωπο αφήγησης: - Πρωτοπρόσωπη αφήγηση (σε α' πρόσωπο) - Τριτοπρόσωπη αφήγηση (σε γ' πρόσωπο)
Αφηγηματική δομή Τα δομικά στοιχεία της αφήγησης	Αφηγητής, πρόσωπα (χαρακτήρες, ήρωες) χώρος, χρόνος, ιστορία, επεισόδια, πλοκή (η οργάνωση και η εξέλιξη των γεγονότων)
Αφηγηματικοί τρόποι	Αφήγηση, διάλογος, περιγραφή, μονόλογος, σχόλιο <u>Λειτουργία</u> : συμβάλλουν στην εξέλιξη της δράσης, στην παρουσίαση των προσώπων, στη σκιαγράφηση των χαρακτήρων και στη δημιουργία ατμόσφαιρας.
Αφηγηματικές τεχνικές	- Τρόποι απόδοσης του λόγου των προσώπων: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος - Τεχνικές σχετικές με τον χρόνο: <i>αναδρομή</i> (επιστροφή της αφήγησης σε γεγονότα που προηγήθηκαν της κύριας δράσης), <i>πρόληψη/προοικονομία</i> (προαναγγελία γεγονότων που θα συμβούν αργότερα), <i>επιτάχυνση</i> (παράλειψη μέρους της ιστορίας ή περιληπτική του απόδοση), <i>επιβράδυνση</i> (καθυστερήση της εξέλιξης της αφήγησης μέσω εκτενούς περιγραφής ή σχολιασμού), <i>επανάληψη</i>
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο κείμενο	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία</u> : (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Παραμύθια - Βασικοί τύποι και χαρακτηριστικά του παραδοσιακού παραμυθιού - Σχέση παραδοσιακών και σύγχρονων παραμυθιών	Μοτίβα και εκφραστικοί τρόποι, ομοιότητες και διαφορές ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή ανάμεσα στα παραδοσιακά και στα σύγχρονα «ανατρεπτικά» παραμύθια επώνυμων συγγραφέων
Χιούμορ Τρόποι έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία και η λειτουργία τους	<u>Τρόποι έκφρασης του χιούμορ</u> : λογοπαίγνια, διφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, υπερβολή, ειρωνεία, σάτιρα, απρόσμενες ή ανατρεπτικές καταστάσεις, κωμικοί διάλογοι, άλλα γλωσσικά παιχνίδια <u>Λειτουργία</u> : δημιουργούν το κωμικό αποτέλεσμα, προκαλούν γέλιο ή χαμόγελο, σατιρίζουν πρόσωπα, συμπεριφορές ή κοινωνικές καταστάσεις, ανατρέπουν ή υπονομεύουν τη συμβατική αντίληψη των πραγμάτων, καλλιεργούν τον προβληματισμό μέσα από το χιούμορ.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ		Περίοδοι Διδασκαλίας
	Ο ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΝΑΤΟΥΡΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)	
	Κείμενο 8: Γρηγόριος Ξενόπουλος, «Στέλλα Βιολάντη» (ΚΝΕΛ Β΄, σελ. 103-107)	4
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα- Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και το θέατρο.	1. α. Αναγνώριση στοιχείων του ρεαλισμού στο απόσπασμα, όπως η αληθοφανής παρουσίαση της οικογενειακής σύγκρουσης, των κοινωνικών αντιλήψεων για την τιμή, τον γάμο και τη θέση της γυναίκας, καθώς και η απόδοση καθημερινών καταστάσεων και συμπεριφορών χωρίς εξιδανίκευση. β. Ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο ο διάλογος, οι αντιδράσεις των προσώπων και οι λεπτομέρειες της συμπεριφοράς τους (η επιμονή της Στέλλας, ο φόβος της μητέρας, η κυριαρχική εξουσία του πατέρα, παρότι απουσιάζει από τη σκηνή) δημιουργούν πειστικούς χαρακτήρες και αναδεικνύουν τις κοινωνικές αξίες της εποχής.	
2. Να εντοπίζουν στα λογοτεχνικά κείμενα και να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	2. α. Ερμηνεία των σχέσεων ανάμεσα στη Στέλλα, τη μητέρα της και τον πατέρα της, με έμφαση στη σύγκρουση ανάμεσα στην προσωπική ελευθερία και την πατρική εξουσία, καθώς και στον ρόλο της μητέρας ως προσώπου που αναπαράγει τις κοινωνικές αντιλήψεις της εποχής. β. Αναγνώριση και ερμηνεία στάσεων και αξιών που διαμορφώνουν τις ανθρώπινες σχέσεις στο έργο, όπως ο έρωτας, η αξιοπρέπεια, η αυτοδιάθεση, η επιβολή, η βία, ο κοινωνικός έλεγχος, η ανισότητα των φύλων και η σύγκρουση ανάμεσα στο ατομικό δικαίωμα και στις οικογενειακές επιταγές. Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες: 1. Παρακολούθηση αποσπάσματος από θεατρική παράσταση της «Στέλλας Βιολάντη» και σύγκριση του θεατρικού τρόπου απόδοσης των χαρακτήρων, των συγκρούσεων και των συναισθημάτων με το λογοτεχνικό κείμενο. Να συζητηθεί πώς η υποκριτική, η	

	σκηνοθεσία και ο σκηνικός χώρος ενισχύουν την ένταση της σύγκρουσης ανάμεσα στη Στέλλα και τη μητέρα της. 2. Δραματοποίηση του διαλόγου ανάμεσα στη Στέλλα και τη Βιολάνταινα από ομάδες μαθητών/μαθητριών, με έμφαση στον τρόπο που αποδίδονται η σύγκρουση των γενεών, η πατρική εξουσία, η γυναικεία αυτοδιάθεση και οι κοινωνικές αντιλήψεις της εποχής. 3. Συζήτηση ή οργανωμένος αγώνας επιχειρηματολογίας με θέμα: «Έχει το άτομο το δικαίωμα να αποφασίζει μόνο του για τη ζωή και τον γάμο του, ακόμη και όταν συγκρούεται με την οικογένειά του;», αξιοποιώντας τεκμήρια από το κείμενο. 4. Δημιουργική γραφή: Να ξαναγράψουν τη σκηνή από την οπτική γωνία της Βιολάνταινας ή του Παναγή Βιολάντη, ώστε να αναδειχθούν διαφορετικές οπτικές για το ίδιο γεγονός.	
	Κείμενο 9: Νίκος Καζαντζάκης, «Αλέξης Ζορμπάς» (ΚΝΕΛ Β', σελ. 158-162)	4
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα- Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν το περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης. 2. Να διακρίνουν ένα λογοτεχνικό κείμενο από άλλες μορφές/είδη λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης και να αντιλαμβάνονται ότι η λογοτεχνία είναι μια ιδιαίτερη «γλώσσα» με διαφορετικά επίπεδα σημασίας.	1. α. Διάκριση των σημείων όπου κυριαρχεί η αφήγηση των γεγονότων (η επιστροφή από την κηδεία της μαντάμ Ορτάνς, η πορεία προς την ακρογιαλιά, η συνομιλία των δύο προσώπων) από τα σημεία όπου προβάλλονται οι σκέψεις, οι υπαρξιακοί προβληματισμοί και τα συναισθήματα του αφηγητή και του Ζορμπά. β. Ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο η εναλλαγή γεγονότων, διαλόγου και εσωτερικού στοχασμού αναδεικνύει τα βασικά θέματα του αποσπάσματος, όπως η ζωή, ο θάνατος, η ελευθερία και η αναζήτηση του νοήματος της ανθρώπινης ύπαρξης. 2. α. Αναγνώριση της ιδιαιτερότητας του λογοτεχνικού λόγου μέσα από τις εικόνες, τις μεταφορές και τη συμβολική γλώσσα του αποσπάσματος (π.χ. η Γη ως φύλλο ενός γιγάντιου δέντρου, οι άνθρωποι ως μικρά σκουλήκια, ο «ιερός τρόμος» απέναντι στο σύμπαν). β. Σύγκριση του αποσπάσματος με άλλα είδη λόγου (π.χ. φιλοσοφικό δοκίμιο, προσωπικό ημερολόγιο, δημοσιογραφικό κείμενο), ώστε να αναδειχθεί ότι η λογοτεχνία εκφράζει ιδέες και υπαρξιακούς προβληματισμούς μέσα από αφηγηματικές εικόνες, σύμβολα, χαρακτήρες και διάλογο.	

3. Να αναγνωρίζουν τη συμμετοχή ή μη του αφηγητή στην ιστορία και το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση, καθώς και τη λειτουργία τους στο πιο πάνω αφήγημα. 4. Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.	3. α. Αναγνώριση του αφηγητή ως ομοδιηγητικού και του α' ρηματικού προσώπου, καθώς ο αφηγητής συμμετέχει στα γεγονότα ως συνοδοιπόρος του Ζορμπά και αφηγείται προσωπικές εμπειρίες. β. Ερμηνεία της λειτουργίας της πρωτοπρόσωπης αφήγησης στην απόδοση της σχέσης αφηγητή και Ζορμπά, στην άμεση παρουσίαση των υπαρξιακών προβληματισμών και στην ανάδειξη της εσωτερικής μεταμόρφωσης του αφηγητή. 4. α. Εντοπισμός αφήγησης, διαλόγου, περιγραφής και σχολίου στο απόσπασμα και αναγνώριση της λειτουργίας τους στην εξέλιξη της δράσης. β. Ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο η εναλλαγή περιγραφής του φυσικού τοπίου, φιλοσοφικού διαλόγου και αφηγηματικού σχολίου συμβάλλει στη σκιαγράφηση των δύο πρωταγωνιστών, στη δημιουργία υποβλητικής ατμόσφαιρας και στην ανάδειξη των βασικών ιδεών του έργου. <u>Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες:</u> 1. Συγκριτική ανάγνωση του αποσπάσματος με το graphic novel <i>Ζορμπάς</i> του SOLOUP, ώστε να διερευνηθεί πώς αποδίδονται οι χαρακτήρες, η φιλοσοφική συζήτηση και η ατμόσφαιρα του έργου με τα μέσα της εικονογράφησης και της αφήγησης σε μορφή κόμικ. 2. Δραματοποίηση του διαλόγου ανάμεσα στον Ζορμπά και τον αφηγητή και συζήτηση για τις διαφορετικές αντιλήψεις τους σχετικά με τη γνώση, την ελευθερία, τον θάνατο και το νόημα της ζωής. 3. Δημιουργική γραφή: Να μετατρέψουν τον διάλογο σε σελίδα προσωπικού ημερολογίου του αφηγητή ή του Ζορμπά, διατηρώντας τα βασικά υπαρξιακά ερωτήματα του αποσπάσματος. 4. Συζήτηση στην τάξη με θέμα: «Τι σημαίνει να είναι κανείς πραγματικά ελεύθερος;», αξιοποιώντας τεκμήρια από τον διάλογο των δύο ηρώων.	
---	--	--

	Θέατρο: Κείμενο 10: Χένρικ Ίψεν, «Το κουκλόσπιτο», (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., σελ. 326-332)	4
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα- Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση/ πεζογραφία/θέατρο) και τα κειμενικά είδη (είδη ποιημάτων, αφηγηματικών κειμένων, θεατρικών έργων). 2. Να γνωρίσουν τους σημαντικότερους σταθμούς της Ιστορίας της παγκόσμιας, ευρωπαϊκής και ελληνικής λογοτεχνίας. 3. Να εντοπίζουν στα λογοτεχνικά κείμενα και να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	1. α. Αναγνώριση ότι το «Κουκλόσπιτο» είναι θεατρικό έργο και να τεκμηριώνουν την απάντησή τους μέσα από τα χαρακτηριστικά του θεατρικού λόγου, όπως ο διάλογος, οι σκηνικές οδηγίες, η διαίρεση σε σκηνές, η παρουσία των προσώπων και η απουσία αφηγητή. β. Εξήγηση της λειτουργίας των σκηνικών οδηγιών και του διαλόγου στην εξέλιξη της δράσης, στην απόδοση των συναισθημάτων των ηρώων και στη δημιουργία της ψευδαίσθησης ότι τα γεγονότα εκτυλίσσονται μπροστά στα μάτια του θεατή, αναγνωρίζοντας τα χαρακτηριστικά του ρεαλιστικού θεάτρου. 2. α. Γνωριμία με τον Χένρικ Ίψεν ως έναν από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του ευρωπαϊκού θεάτρου του 19ου αιώνα και να κατανοήσουν τη συμβολή του στην ανανέωση του ρεαλιστικού και κοινωνικού θεάτρου. β. Σύνδεση του κειμένου «Κουκλόσπιτο» με τα κοινωνικά προβλήματα της εποχής του, όπως η θέση της γυναίκας, ο θεσμός του γάμου, η κοινωνική υποκρισία, η ατομική ελευθερία και η προσωπική ευθύνη, κατανοώντας γιατί το έργο θεωρήθηκε πρωτοποριακό και εξακολουθεί να παραμένει επίκαιρο. 3. α. Μελέτη των σχέσεων ανάμεσα στα πρόσωπα του έργου, αναλύοντας τον χαρακτήρα, τα κίνητρα, τις αξίες και τη συμπεριφορά της Νόρας και του Χέλμερ και να εξηγούν πώς οι διαφορετικές αντιλήψεις τους οδηγούν στη σύγκρουση και στη ρήξη της σχέσης τους. β. Διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο παρουσιάζονται οι σχέσεις εξουσίας ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα, αναγνωρίζοντας στάσεις όπως η επιβολή, ο έλεγχος, η εξάρτηση, η υποκρισία, αλλά και η προσωπική αφύπνιση, η διεκδίκηση της ελευθερίας, της αξιοπρέπειας και της αυτονομίας από τη Νόρα, ερμηνεύοντας τη σημασία της τελικής της απόφασης να εγκαταλείψει το σπίτι της.	

	<u>Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες:</u> 1. Διεξαγωγή αγώνα επιχειρηματολογίας με θέμα: «Ήταν δικαιολογημένη η απόφαση της Νόρας να εγκαταλείψει τον σύζυγο και τα παιδιά της;», αξιοποιώντας επιχειρήματα από το έργο. 2. Συγκριτική μελέτη του «Κουκλόσπιτου» και του έργου του Στρίντμπεργκ «Ένα κουκλόσπιτο», εστιάζοντας στις διαφορετικές αντιλήψεις των δύο συγγραφέων για τον γάμο, τον ρόλο της γυναίκας και τις ανθρώπινες σχέσεις. 3. Δραματοποίηση της τελευταίας σκηνής του έργου, με έμφαση στον διάλογο, στις σκηνικές οδηγίες και στην εξέλιξη της σύγκρουσης ανάμεσα στη Νόρα και τον Χέλμερ. 4. Δημιουργική γραφή: Οι μαθητές/μαθήτριες γράφουν ένα νέο τέλος του έργου ή μία επιστολή της Νόρας προς τον Χέλμερ ή τα παιδιά της, αιτιολογώντας την απόφασή της και εκφράζοντας τις σκέψεις και τα συναισθήματά της.	
	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ /ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΤΕΣ / Ο ΜΕΤΑΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ	
	A. Ευρωπαϊκός συμβολισμός Κείμενο 11: Σαρλ Μπωντλαίρ, «Άλμπατρος», «Τεράστιοι γλάροι» (ΝΕΛ Β΄, σελ. 100- 101)	3
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά- Αποτελέσματα- Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της συμβολιστικής ποίησης.	1. α. Αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών της συμβολιστικής ποίησης, όπως η αξιοποίηση του συμβόλου για την έκφραση ιδεών και συναισθημάτων, η έμφαση στον εσωτερικό κόσμο του ποιητικού υποκειμένου και η δημιουργία υπαινικτικού, πολυσημικού νοήματος, μέσα από τη μελέτη του συμβόλου του άλμπατρον. B. Ερμηνεία του συμβολισμού του άλμπατρον ως εικόνας του ποιητή, ο οποίος στον φυσικό του χώρο (τον κόσμο της τέχνης και της πνευματικής δημιουργίας) είναι ελεύθερος και μεγαλοπρεπής, ενώ μέσα στην κοινωνία βιώνει τη μοναξιά, την απομόνωση, την παρεξήγηση και την περιφρόνηση, αναγνωρίζοντας παράλληλα στοιχεία της παρακμιακής ευαισθησίας, της η οδύνη, η αποξένωση και το αίσθημα της εξορίας.	
2. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	2. α. Διάκριση του ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του ποιήματος και αναγνώριση του ότι στο	

3. Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης. 4. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να κατανοούν τη λειτουργία τους.	ποίηση εκφράζεται μια ποιητική φωνή, η οποία χρησιμοποιεί το σύμβολο του άλμπατρου για να μιλήσει για τη μοίρα του ποιητή. β. Ερμηνεία της σχέσης ανάμεσα στο ποιητικό υποκείμενο και το σύμβολο του άλμπατρου, αναγνωρίζοντας ότι η εμπειρία του ποιητή αποδίδεται έμμεσα και όχι εξομολογητικά, μέσα από μια συμβολική εικόνα. 3. α. Ερμηνεία της μεταφορικής σημασίας λέξεων και εικόνων του ποιήματος, όπως «ο πρίγκιπας των νεφών», «οι γιγάντιες φτερούγες», «η καταιγίδα» και «τα γιούχα», αναγνωρίζοντας τη συμβολική τους λειτουργία. β. Ερμηνεία του τρόπου που ο ποιητικό λεξιλόγιο, οι αντιθέσεις ανάμεσα στην ελευθερία της πτήσης και η αδυναμία της κίνησης στη γη, καθώς και η χρήση συμβόλων δημιουργούν συναισθήματα θαυμασμού, θλίψης, μοναξιάς και συμπόνιας για τη μοίρα του ποιητή. 4. α. Εντοπισμός στο ποίημα εκφραστικών μέσων, όπως το σύμβολο (ο άλμπατρος ως σύμβολο του ποιητή), η παρομοίωση («Σαν κουτιά να σέρνονται στο πλάι τους», «Ο Ποιητής είναι παρόμοιος με τον πρίγκηπα των νεφών»), η μεταφορά («πρίγκηπας των νεφών», «βασιλιάδες του γαλάζιου»), η αντίθεση (ελευθερία της πτήσης - αδυναμία του άλμπατρου πάνω στο κατάστρωμα, μεγαλείο - γελοιοποίηση), οι εικόνες («οι μεγάλες άσπρες φτερούγες», «τα βάραθρα πικρά») και η επανάληψη («Αυτός... Αυτός...»), και να ερμηνεύουν τη συμβολή τους στη διαμόρφωση του ποιητικού ύφους και του νοήματος. β. Ερμηνεία της λειτουργίας των εκφραστικών μέσων στην ανάδειξη του κεντρικού συμβολισμού του ποιήματος, εξηγώντας πώς συμβάλλουν στη σκιαγράφηση της μορφής του ποιητή ως μιας ελεύθερης και δημιουργικής, αλλά ταυτόχρονα παρεξηγημένης και περιθωριοποιημένης προσωπικότητας, στη δημιουργία της ατμόσφαιρας, στην ενίσχυση της συγκινησιακής δύναμης του ποιήματος και στην προβολή της αντίθεσης ανάμεσα στον κόσμο της τέχνης και στην πεζή καθημερινή πραγματικότητα. <u>Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες:</u> 1. Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με κεντρικό άξονα το σύμβολο του άλμπατρου και σύνδεσή του με έννοιες όπως ποιητής, ελευθερία, μοναξιά, κοινωνία, τέχνη και αποξένωση. 2. Συγκριτική ανάγνωση του «Άλμπατρου» με ποίημα Έλληνα συμβολιστή ή μετασυμβολιστή, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το σύμβολο και αποδίδεται ο εσωτερικός κόσμος του ποιητικού υποκειμένου. 3. Δημιουργική γραφή: οι μαθητές/μαθήτριες δημιουργούν ένα σύντομο συμβολιστικό ποίημα ή πεζό κείμενο,	
--	--	--

	αξιοποιώντας ένα στοιχείο της φύσης ως σύμβολο για την έκφραση μιας ανθρώπινης εμπειρίας ή συναισθηματικής κατάστασης.	
	Κείμενο 12: Πωλ Βαλερύ, «Τα ρόδια» (ΑΝΘ.ΓΑΛ.Π., σελ. 103-104)	3
Δείκτες Επιτυχίας-Προσδοκώμενα Μαθησιακά-Αποτελέσματα-Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της συμβολιστικής ποίησης. 2. Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης. 3. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να κατανοούν τη λειτουργία τους.	1. α. Αναγνώριση στο ποίημα βασικών χαρακτηριστικών της συμβολιστικής ποίησης, όπως η χρήση του συμβόλου, η υπαινικτική έκφραση, η μουσικότητα του λόγου, η αισθητική επεξεργασία της γλώσσας και η ανάδειξη του εσωτερικού κόσμου μέσα από εικόνες της φύσης. β. Ερμηνεία της λειτουργίας του ροδιού ως κεντρικού συμβόλου του ποιήματος, εξηγώντας πώς η εικόνα του καρπού μετασχηματίζεται σε σύμβολο της ομορφιάς, της δημιουργίας, της πληρότητας και της εσωτερικής ζωής, αναγνωρίζοντας παράλληλα την επιδίωξη της «καθαρής ποίησης» που χαρακτηρίζει τον Βαλερύ. 2. α. Ερμηνεία της μεταφορικής σημασίας των ποιητικών εικόνων και λέξεων, όπως «μέτωπα», «ρουμπινένια», «χρυσός του φλοιού», «πέτρες από χυμό κόκκινες», «μυστική αρχιτεκτονική», αναγνωρίζοντας τη λειτουργία τους ως συμβόλων. β. Εξήγηση του τρόπου που το ποιητικό λεξιλόγιο, οι αισθητικές εικόνες και οι συμβολισμοί δημιουργούν συναισθήματα θαυμασμού, αρμονίας, πληρότητας και εσωτερικής ανάτασης, αναδεικνύοντας την ομορφιά της φύσης και της ποιητικής δημιουργίας. 3. α. Εντοπισμός στο ποίημα εκφραστικών μέσων: όπως σύμβολο (το ρόδι), μεταφορές («μέτωπα», «μυστική αρχιτεκτονική της ψυχής»), προσωποποίηση («τα ρόδια... υποκύψατε», «οι ήλιοι που τους έχετε υποστεί»), εικόνες («ρουμπινένια», «χρυσός του φλοιού», «πέτρες από χυμό κόκκινες»), επίθετα («σκληρά», «μισανοιγμένα», «ρουμπινένια», «φωτεινό») και επανάληψη της προσφώνησης «ω ρόδια», και ερμηνεία της συμβολής τους στη δημιουργία του ποιητικού ύφους. β. Ερμηνεία της λειτουργίας των εκφραστικών μέσων στην ανάδειξη του συμβολικού χαρακτήρα του ροδιού, στη δημιουργία μιας αισθητικής και μουσικής ατμόσφαιρας, στην ένταση της συγκινησιακής δύναμης του ποιήματος και στην έκφραση της σχέσης ανάμεσα στη φύση, την ομορφιά και την ποιητική δημιουργία.	

	Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες: 1. Συγκριτική μελέτη του συμβόλου του ροδιού στο ποίημα του Πωλ Βαλερύ και σε ποιήματα Ελλήνων ποιητών (π.χ. Οδυσσέας Ελύτης, Χρήστος Λάσκαρης, Τάσος Άγρας), με στόχο τον εντοπισμό διαφορετικών συμβολικών χρήσεων του ίδιου μοτίβου. 2. Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με κεντρικό άξονα το σύμβολο του ροδιού, συνδέοντάς το με έννοιες όπως ζωή, γονιμότητα, ομορφιά, δημιουργία, πληρότητα και τέχνη. 3. Δημιουργική γραφή: Οι μαθητές/μαθήτριες επιλέγουν ένα στοιχείο της φύσης και γράφουν ένα σύντομο συμβολιστικό ποίημα, μετατρέποντάς το σε σύμβολο μιας ανθρώπινης εμπειρίας ή εσωτερικής κατάστασης.	
	Β. Έλληνικός συμβολισμός Κείμενο 13: Τέλλος Άγρας, «Αμάξι στη βροχή» (ΚΝΕΛ Β΄, σελ. 188- 189)	3
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά- Αποτελέσματα- Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	1. α. Διάκριση του ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του ποιήματος, Τέλλο Άγρα, και να αναγνώριση του ότι εκφράζεται μέσα από μια ποιητική φωνή που βιώνει τη μοναξιά, τη νοσταλγία και την επιθυμία της φυγής προς έναν ιδανικό κόσμο. β. Ερμηνεία της σχέσης του ποιητικού υποκειμένου με την άμαξα, εξηγώντας πώς η ταύτισή του με το εγκαταλελειμμένο αμάξι και η επιθυμία του να ταξιδέψει «στα Περσμένα» αποκαλύπτουν τον εσωτερικό του κόσμο, τα συναισθήματα και τους υπαρξιακούς του προβληματισμούς.	
2. Να διακρίνουν τα βασικά μορφικά χαρακτηριστικά της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης και να τα διαχωρίζουν από την ανώνυμη δημοτική.	2. α. Αναγνώριση στο ποίημα χαρακτηριστικών της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης, όπως η διάκριση σε στροφές, η ομοιοκαταληξία, ο ρυθμός και η λυρική έκφραση, διακρίνοντάς τα από τα βασικά γνωρίσματα της δημοτικής ποίησης. β. Ερμηνεία της συμβολής των μορφικών αυτών χαρακτηριστικών στη δημιουργία της μουσικότητας, της μελαγχολικής ατμόσφαιρας και της λυρικής διάθεσης που διαπερνά ολόκληρο το ποίημα.	
3. Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά	3. α. Αναγνώριση στο ποίημα βασικών χαρακτηριστικών της συμβολιστικής ποίησης, όπως η χρήση συμβόλων, ο υπαινικτικός λόγος, η έκφραση του εσωτερικού κόσμου, η	

της συμβολιστικής ποίησης.	μουσικότητα και η περιορισμένη εξωτερική δράση, μέσα από εικόνες της καθημερινότητας που αποκτούν βαθύτερο νόημα. β. Ερμηνεία της συμβολικής λειτουργίας της άμαξας, της βροχής, της ερημωμένης γειτονιάς και του ταξιδιού «στα Περσάσματα», εξηγώντας πώς τα σύμβολα αυτά εκφράζουν τη φθορά του χρόνου, τη νοσταλγία, τη μοναξιά, την απώλεια και τη διάθεση φυγής, αναγνωρίζοντας παράλληλα στοιχεία της παρακμιακής ευαισθησίας που χαρακτηρίζουν την ελληνική συμβολιστική ποίηση.	
	ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ	
	Κείμενο 14: Γιώργης Παυλόπουλος, «Τα αντικλείδια» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', σελ. 89-90)	3
Δείκτες Επιτυχίας-Προσδοκώμενα Μαθησιακά-Αποτελέσματα-Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	1. α. Ερμηνεία της μεταφορικής σημασίας των βασικών συμβόλων του ποιήματος («πόρτα», «κλειδί», «αντικλείδια»), αναγνωρίζοντας ότι η «πόρτα» συμβολίζει την ουσία της Ποίησης, το «κλειδί» την απόλυτη πρόσβασή της, ενώ τα «αντικλείδια» συμβολίζουν τις αδιάκοπες προσπάθειες των ποιητών να την προσεγγίσουν μέσω της δημιουργίας. β. Εξήγηση του ότι το ποίημα προβάλλει την Ποίηση ως ένα διαρκές, ανεξάντλητο μυστήριο, αναγνωρίζοντας πως η συνεχής αναζήτηση και η αδυναμία οριστικής κατάκτησής της αποτελούν βασική πηγή της ποιητικής δημιουργίας.	
2. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	2. α. Διάκριση του ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του ποιήματος, αναγνωρίζοντας ότι πρόκειται για μια ποιητική φωνή που στοχάζεται πάνω στη φύση και τη λειτουργία της Ποίησης. β. Ερμηνεία του ρόλου του ποιητικού υποκειμένου ως εκφραστή ενός γενικότερου προβληματισμού για την τέχνη, καθώς χρησιμοποιεί το α' πληθυντικό πρόσωπο («ν' ανοίξουμε την πόρτα της Ποίησης») για να συμπεριλάβει όλους τους δημιουργούς και τους αναγνώστες στη διαρκή αναζήτηση της ποιητικής αλήθειας.	
3. Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου.	3. α. Εντοπισμός των βασικών γλωσσικών και υφολογικών γνωρίσματα του ποιήματος, όπως ο ελεύθερος στίχος, η απλή και λιτή γλώσσα, η εκτεταμένη αλληγορία, οι μεταφορές, οι επαναλήψεις («Η Ποίηση είναι μια πόρτα	

	ανοιχτή»), καθώς και η κυκλική σύνθεση με την οποία αρχίζει και ολοκληρώνεται το ποίημα. β. Εξήγηση του ότι τα μορφικά αυτά στοιχεία υπηρετούν το περιεχόμενο του ποιήματος, καθώς η λιτότητα της έκφρασης αναδεικνύει τον φιλοσοφικό στοχασμό, η επανάληψη τονίζει το αίνιγμα της Ποίησης, ενώ η κυκλική δομή υποδηλώνει ότι η αναζήτηση της ποιητικής ουσίας δεν ολοκληρώνεται ποτέ αλλά επαναλαμβάνεται διαρκώς. Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες: 1. Συνεξέταση του ποιήματος με άλλα ποιήματα ποιητικής (π.χ. Βαλερύ, Καρυωτάκης, Εμπειρίκος) και σύγκριση των διαφορετικών αντιλήψεων για τη φύση και τον ρόλο της ποίησης. 2. Δημιουργική δραστηριότητα: οι μαθητές/μαθήτριες να γράψουν το δικό τους σύντομο ποιητικό ή πεζό κείμενο που να αρχίζει από τη φράση «Η ποίηση είναι...», αξιοποιώντας ένα δικό τους σύμβολο για να αποδώσουν τη σχέση τους με την ποιητική δημιουργία. 3. Συζήτηση στην τάξη για τη σημασία του τίτλου «Τα αντικλείδια» και για το γιατί ο ποιητής επιλέγει τα «αντικλείδια» αντί για το «κλειδί», συνδέοντας τον συμβολισμό με τη διαδικασία της ποιητικής δημιουργίας.	
	ΛΕΣΧΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ	4
	Βλ. ενδεικτικό κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων για τη Λέσχη Ανάγνωσης	
	ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	28
	ΣΥΝΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	8
	ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ (projects) για το Β΄ τετράμηνο	2
	ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΙΣ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	6

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ
2 προειδοποιημένα διαγωνίσματα διάρκειας 45 λεπτών έκαστο	- Προφορική επίδοση - Κατ' οίκον εργασία - Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης (διαθεματικές εργασίες, εργασίες τύπου Project, κ.ά.) - Συμμετοχή σε διαγωνισμούς
Τελική ενιαία γραπτή εξέταση διάρκειας 135΄	

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΣΧΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

1. Μιγκέλ ντε Θερβάντες, «Ο Δον Κιχώτης», Αθήνα, Πατάκης, 2015.
2. Αντρέας Τραπιέγιο, «Όταν πέθανε ο Δον Κιχώτης», Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009.
3. Κάρολος Μπωντλαίρ, «Είκοσι οχτώ ποιήματα», Αθήνα, Γαβριηλίδης, 1999.
4. Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, «Έγκλημα και τιμωρία», Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1998.
5. Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, «Ο ηλίθιος», Αθήνα, Πατάκης, 2011.
6. Λέων Τολστόι, «Η ανάσταση», Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1997.
7. Μαξίμ Γκόρκι, «Η μάνα», Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1979.
8. Παύλος Καλλιγιάς, «Θάναος Βλέκας», Αθήνα, Νεφέλη, 1987.
9. Μιχαήλ Μητσάκης, «Πεζογραφήματα», Αθήνα, Νεφέλη, 1987.
10. Δημήτριος Μισιτζής, «Ο Φιάκας», Αθήνα, Δωδώνη, 1992.
11. Γρηγόριος Παλαιολόγος, «Ο ζωγράφος», Αθήνα, Νεφέλη, 1989 (1842).
12. Γρηγόριος Παλαιολόγος, «Ο πολυπαθής», Αθήνα, Νεφέλη, 1989 (1839).
13. Ιάκωβος Πισσιπίος, «Ο πίθηκος Ξουθ ή Τα ήθη του αιώνας», Αθήνα, Νεφέλη, 1995.
14. Γιάννης Ψυχάρης, «Το ταξίδι μου», Αθήνα, Νεφέλη, 1988.
15. Αργύρης Εφταλιώτης, «Νησιώτικες ιστορίες», επιμ.: Σπύρου Κοκκίνη, Αθήνα, Νεφέλη, 1989.
16. Γεώργιος Βιζυηνός, «Νεοελληνικά διηγήματα», Αθήνα, Εστία, 2010.
17. «Α. Παπαδιαμάντης αυτοβιογραφούμενος», επιμ.: Παν. Μουλλάς, Αθήνα, Εστία, 1999.
18. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, «Η φόνισσα», Αθήνα, Εστία, 2011.
19. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, (διηγήματα στο διαδίκτυο), <http://www.papadiamantis.org/works/58-narration>
20. Κωστής Παλαμάς, «Ανθολογία» (εκλογή: Γ. Κ. Κατσιμπαλης, Ανδρέας Καραντώνης), Αθήνα, Εστία, 2009.
21. Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, «Φθινόπωρο», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2016.
22. Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, «Βραδινοί θρύλοι», Πελεκάνος, 2013.
23. Ιωάννης Γρυπάρης, «Σκαραβαίοι και τετρακότες», Πελεκάνος, 2009.
24. Λορέντζος Μαβίλης, «Τα ποιήματα», Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2003.
25. Γιάννης Βλαχογιάννης, «Διηγήματα», Αθήνα, Εστία, 2015.
26. Κωνσταντίνος Θεοτόκης, «Σκλάβοι στα δεσμά τους», Αθήνα, Σύγχρονη Εποχή, 2010.
27. Κωνσταντίνος Θεοτόκης, «Κατάδικος», Αθήνα, Νεφέλη, 1990.
28. Γρηγόριος Ξενόπουλος, «Στέλλα Βιολάντη», Αθήνα, Βλάσσης, 1984.
29. Γρηγόριος Ξενόπουλος, «Πρόσφυγες», Βλάσσης, 1994.
30. Άγγελος Σικελιανός, «Λυρικός βίος» (επ. Γ. Π. Σαββίδης), Αθήνα, Ίκαρος, 2003.
31. Νίκος Καζαντζάκης, «Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά», Αθήνα, εκδ. Καζαντζάκη, 2010.
32. Κώστας Βάρναλης, «Άπαντα τα ποιητικά», (επιλογή), Αθήνα, Κέδρος 2015.
33. Δημοσθένης Βουτυράς, «Διηγήματα», Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2001.
34. Βασίλης Μιχαηλίδης, «Ο Ρωμιάς: [Ρωμιάς και Τζιον Πουλλής, Τζιονής και Κακουλλής]». Μια ανάγνωση από τον Κώστα Βασιλείου, Λευκωσία, Αιγαίον, 2003.
35. Βασίλης Μιχαηλίδης, «Ποιήματα (1884-1917)». Μια ανάγνωση από τον Κώστα Βασιλείου Λευκωσία, Αιγαίον, 2007.
36. Βασίλης Μιχαηλίδης, «Επιλεγμένα ποιήματα», επιμ. Λευτέρης Παπαλεοντίου, Λευκωσία, Μικροφιλολογικά, 2013.
37. Επαμεινώνδας Π. Ευθυμιάδης, «Ο φαρμακοποιός και ο χωριάτης». Κωμειδύλλιον εις δύο πράξεις, Λευκωσία, Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, 2011.